

Nr 207

Av herr Martinsson m. fl., om inrättande av en laboratur i perifer kärllkirurgi vid karolinska institutet.

(Lika lydande med motion nr 169 i Första kammaren)

I det anslagsäskande för budgetåret 1964/65 som lärarkollegiet vid karolinska institutet överlämnat till universitetskanslersämbetet har begärts bl. a. inrättandet av en laboratur i kirurgi, särskilt kärllkirurgi. Som motivering har anförts att tjänsten är avsedd att förenas med överläkarbefattningen vid serafimerlasarettet, där antalet studerande inom ämnet kirurgi fr. o. m. höstterminen 1965 ökar med 20 till 80. Valet av specialitet grundar sig på att perifer kärllkirurgi utvecklat sig till en sådan vid sjukhuset och att viktiga forskningsuppgifter inom ämnesområdet finnes. Den begärda tjänsten har icke upptagits i kanslerns förslag till avlöningsstat för karolinska institutet för nästkommande budgetår. I Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen i statsverkspropositionen har något avlöningsanslag ej heller upptagits.

Det förefaller oss synnerligen olyckligt att institutets ledning icke rönt någon förståelse för sin framställning.

När institutet framhåller specialiteten perifer kärllkirurgi döljer sig bakom detta en anmärkningsvärd forskarinsats av docenten Sven Bellman. Sedan 1950 har docenten Sven Bellman bedrivit experimentell forskning rörande det perifera kärllsystemet, till en början vid institutionen för medicinsk fysik vid karolinska institutet och därefter vid ett experimentallaboratorium vid serafimerlasarettet. Dessa arbeten har från början varit utformade som en grundval för perifer kärllkirurgisk verksamhet.

Under åren 1956—1959 deltog Bellman som inbjuden forskare i experimentalkirurgiska arbeten av denna typ i Boston, USA. Samtidigt hade han tillfälle att studera perifer kärllkirurgi. Mot slutet av vistelsen i USA sökte och erhöll han en tjänst som forskare i experimentalkirurgi vid statens medicinska forskningsråd.

Verksamheten som experimentalkirurg har lett till ett omfattande vetenskapligt arbete, i vilket tre av Bellmans elever publicerat värdefulla och uppskattade gradualavhandlingar inom området.

Sedan Bellman återkommit till Sverige, har han startat och drivit en provisorisk avdelning för perifer kärllkirurgi vid serafimerlasarettet. Detta har

formellt möjliggjorts genom ett oavlönat förordnande för Bellman som extraläkare, utfärdat av karolinska sjukhusets direktion.

Den kärlikirurgiska verksamheten har arbetats upp från en blygsam början med 2—10 platser. Sedan år 1962, då de första resultaten kunde sammanställas och publiceras, har tillströmningen av patienter ökat i hög grad. Verksamheten har bedrivits med hjälp av vårdplatser, som ställts till förfogande inom en kirurgavdelning vid serafimerlasarettet. Trots att tidvis en hel avdelning på 34 platser disponerats för ändamålet, har kön av vårdsökande ökat, och endast de fall där patienten är synnerligen illa därän har kunnat behandlas. De mest uppmärksammade av docenten Bellmans operationer har avsett artärrekonstruktioner för att bota grava cirkulationsrubbnigar med hotande eller mer eller mindre avancerat gangrän.

Omkring ettusen människor här i landet får årligen underkasta sig amputation av extremiteter, främst ben, huvudsakligen på grund av cirkulationsbesvär. Enligt expertisen skulle antalet amputationer kunna nedbringas avsevärt. Omkring 25—30 procent av fallen, eller uppemot 300 patienter, skulle kunna räddas från amputationer genom den metod som användes av docent Bellman enligt vissa experters bedömning. Genom att Bellman icke är fast knuten till karolinska institutet erhåller han icke de resurser i form av operationslokaler, biträde av narkosläkare, biträde av eventuell avdelningsläkare, sjuksköterskehjälp etc. som skulle vara erforderliga för den forskning och den sjukvård som han bedriver inom sitt specialgebit. Hans egen ställning är även synnerligen osäker. Fram till den 1 oktober 1964 hade Bellman en forskartjänst i experimentell kirurgi vid statens medicinska forskningsråd. Universitetskanslern medgav då tre månaders förlängning av tjänsten, det vill säga till den 31 december 1964. För tiden fram till den 30 juni 1965 har statens medicinska forskningsråd beviljat ett forskningsunderstöd i form av lön i lönegrad B 1.

För tiden efter den 1 juli 1965 är det inte på något sätt ordnat för Bellmans fortsatta arbete.

Risk förefinnes för att han måste ge upp sin specialitet och söka annan läkartjänst, till stort men för det stora antal människor som i dag väntar på behandling, men även för dem som hans forskning på litet längre sikt skulle komma till godo.

På grund av det ovan anförda yrkar vi,

att riksdagen måtte besluta att inrätta en laboratur i perifer kärlikirurgi i Bo 1 vid karolinska institutet.

Stockholm den 26 januari 1965

Bo Martinsson

Alf Andersson

Helge Lindström

Elvira Holmberg

Sven Ekström

V. Wikner

i Iggesund